

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

YETMİŞ BEŞİNCİ İN'İKAT

11 - VI - 1930 ÇARŞAMBA

Münderecat

	Sayfa
1 — Sabık zabıt hulâsası	206
2 — Havale edilen evrak	206
3 — Müzakere edilen maddeler	206
1 — Cümhuriyet Merkez Bankası hakkında 1/718 numaralı kanun lâyihası ve İktisat ve Maliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasile Bütçe Encümeni mazbatası	206,218

1 — SABIK ZABIT HULÂSASI

Nurettin Ali Beyin riyasetleriyle akte edilerek maaşatın tevhit ve teadülü kanununun bir noktasının ve kendileriyle ticaret muahedesi yapılmış Devletler müvaredatından bulunan şekerden muamele vergisi alınır alınmayacağına dair tefsirine dair mazbatalar ve ilk ve orta tedarikat muallimlerinin sureti terfi ve tecziyelerine; 1930 senesi bütçe kanununa bir cetvel raptına; İktisat Vekâletince mübayaa olunan merinos koyunlarının sürü sahiplerine tevziine; yeni Uşak Şeker Şirketine iştirak ve avans itasına; otel, pansiyon, ticarethane gibi mahal ve müesseselerde oturan ve çalışanların hüviyet varakası vermeleri mecburiyetine; ticarette tağışın men'i ve ihracatın murakabesine; ziraat makinelerinde müstamel mevadî müştâile hak-

kındaki kanunlara bazı maddeler tezyiline; şahsiyeti hükmiyeyi haiz tasarruf sandıkları tesisine; jandarma teşkilâtına; Ankara Şehri su tesisatının temini ikmaline; Ziraat ve Sanayi Bankalarına Maliye Vekâletince avans itasına; Türk Ocakları Merkez Heyetince akte edilen istikrazlar balığının hazineye devrine; Maarif teşkilâtı kanununun 11 inci maddesinin 2 sene müddetle teciline mütedair kanun lâyhaları ile 1663 numaralı kanunun 3 üncü maddesinin tefsirine dair mazbata müzakere ve kabul edildikten sonra çarşamba günü toplanılmak üzere celse tatil edildi.

Reis	Tokat	Denizli
Nurettin Ali	Kâtip	Kâtip
	S. Tevfik	H. Rüştü

2 — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1 — Türkiye Cümhuriyetile Yunan Hükûmeti arasında akte edilen mukavelenamenin tasdikı hakkında kanun lâyihası (Hariciye Encümenine)

Mazbatalar

2 — Kıbrıt ve çakmak inhisarı işletmesinin devrine ve on milyon dolarlık istikraz aktine dair 1/738 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 11

Reis — Hasan B.

Kâtipler : Süreyya Tevfik B. (TOKAT) , Haydar Rüştü B. (DENİZLİ)

Reis — Celse açılmıştır.

3 — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1 — Cümhuriyet Merkez Bankası hakkında 1/718 numaralı kanun lâyihası ile İktisat ve Maliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası ve Bütçe Encümeni mazbatası [1]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı?

Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü B. (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, bir kaç senedenberi gerek bütçe nutukları münasebetile, gerek her hangi bir iktisadî münasebetle memleketinde bir Devlet Bankasının vücut bulması için çalışılmakta olduğunu zaman zaman arz etmiştim. Gerek bu vesileler ile ve gerek matbuattaki münakaşat münasebetile hepimizin malûmudur ki çıkaracağımız ihraç ban-

kası kanunun mümkün olduğu kadar kusursuz ve salim esaslara istinat etmesi için, yıllardanberi gerek arkadaşlarımızdan ve gerek hariçte bulunan mütehassıslardan istifadeyi hiç bir vakit ihmal etmedik. Bu müzakerelerin tetkik ve tetebulların neticesi olarak hazırlanmış olan lâyiha kanuniyeyi bu gün Heyeti Celilenize takdim etmiş bulunuyoruz. Bu güne kadar memleketimizde bir çok boşlukları doldurmak için çalışan Büyük Meclis ve onun Hükûmeti, bu gün de iktisadî hayatımızda en büyük, en yeni en modern bir cihazı yaratacak olan bu kanun lâyihasını müzakere ve tetkik edecektir. Bu kanun; baştan aşağı tetkik ve mütaleasından anlaşılır ki mevcut paramızın kıymetini tesbit ve onun her türlü (enfelasyon) şaibesinden azade olması için ne kadar kuyudat icap ediyorsa bu kuyudatın kâffesini muhtevi

[1] 242 numaralı matbuat zaptının sonuna merbuttur.

bulunmaktadır. Ezeümle son mütehasısların fikirleri bu bankanın, mevcut evrakı naktiye üzerinde her hangi bir enfilasyon kokusu tatmaktan ziyade bilâkis bir (deinfilyasyon) kokusu taşıdığını ve hınaenaleyh bu cihetten zerre kadar korkuya mahal olmadığını ve bilâkis paramızın kıymetinin istikrar bulması, halkın kendi parası üzerine emniyetinin artması ve haricen yine bu para üzerinde emniyetin artabilmesi için lâzım olan kuyudatın kâffesi hatta fazlasile konulmuş bir vaziyettedir. Biraz sonra okunacak maddeler bu husustaki maruzatımın ne kadar büyük bir takayyütle takip edildiğini sizlere vazihan gösterecektir. Bendeniz mezkûr lâyihaın müstacelen müzakeresini arkadaşlarımdan rica edeceğim, ve bittabi arzu ettikleri yerlerde arzı malûmat eyliyeceğim.

Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası kanunu

I

Bankanın teşekkülü ve gayesi

BİRİNCİ MADDE — Türkiyede banknot ihracı imtiyazını münhasıran haiz olmak üzere (Türkiye Cümhuriyeti Merkez Bankası) unvanı altında anonim şirket olarak bir banka tesis edilmiştir.

Bankanın ve banknot ihracı imtiyazının müddeti otuz senedir. Bu imtiyazın müddeti, bitmesi ne beş sene kalmıyca kadar temdit edilebilir.

Reis — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Memleketin iktisadî inkişafına yardım gayesiyle tesis olunan Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasının vazifesi aşağıda gösterilmiştir:

- 1 - İskonto fiyatını tesbit ve para piyasasını ve tedavülünü tanzim etmek;
- 2 - Hazine muamelelerini ifa etmek;
- 3 - Hükümetle müştereken türk evrakı nakdiyesinin müstakbel istikrarına matuf bütün tedbirleri ittihaz eylemek .

Reis — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bankanın merkezi Ankaradır. Umumî heyet ve idare meclisi iktimaları Ankarada yapılır.

Reis — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Banka, idare meclisinin kararı ve Maliye Vekâletinin muvafakati ile Türkiye Cümhuriyetinin diğer şehirlerinde şube açıp kapayabilir. Aynı suretle memleket dahilinde ve ecebi memleketlerinde muhabirler temin edebilir.

Reis — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maliye Vekili Saracoğlu Şükri B. (İzmir) — Banka kanununun ikinci faslına taallük eden maddelerinde değişmiş olan bir noktayı bu münasebetle mevkillerinin değişmesi lâzım gelen kelimeleri son içtimada encüme tekarrür ettirmiş bulunuyoruz. Bu değişiklik şundan ibarettir. Matbu birinci lâyhada gördüğümüz şekli Devlet Türk evrakı naktiyesine karşılık olmak üzere bankada (funda) namı altında bir hesap açtırıyoruz ve bu hesabatın peyderpey buradan tayin ettirilmiş olan kıymetleri yatırdığı gibi istikbalde de yine teayün edecek olan kıymetleri yatırabileceğini söylüyoruz. Bu defa lâyihaın son aldığı şekil bu evrakı naktiyesinin kâffesinin banka üzerine devri ve bankaya bilmükabele hazine tarafından yeni bir hesap açılmasıdır. Döner hazine fahvillerinin tevdi ve bilâhare kanunda tayin edilen şekiller dahilinde Devlet tarafından bankaya yapılacak tediyatın bu hazine bonolarının birden bire geri alınması suretile aynı gayeye varmaktan ibarettir. Bu şeklin daha iyi olduğu ve doğrudan doğruya Türk paramızın kıymetini daha ziyade takviye edeceği bilâhare vaki olan istişarelerde ve müzakereelerde tekarrür ettirilmiştir. Sebebi de hazine bonolarına ayrıca yüzde bir faiz veriyoruz. Kanunun mütaleasında derpiş edildiği zaman görülecektir ki bu güne kadar karşılığı sıfır olan Türk evrakı naktiyesi Devlet itibarında yine maddenin sıfır demektir. Devletin itibarından ibaret olan Türk evrakı naktiyesi, ilk defa olarak oraya vaki olacak altın esham ve tahvilât tevdiatı ile en nihayet bunların karşılığını teşkil eden hazine bonolarının da yüzde bir gibi bir faizle karşılanmış olmaktadır. Elyevm sadece Devlet itibarına istinat eden Türk evrakı naktiyesi bundan sonra da muayyen faiz ve mebalîğ, muayyen hisse tahvilâtı ve muayyen bir varidat olmak üzere takviye edilmiş bir mahiyet almaktadır. Bu tadilâtın icap ettiği maddeler yeniden tabedilmeğe vakit bulunmadığından elle yazılmış bir şekilde bulunmaktadır. Arkadaşlar; bu şekilde vaki olan tadilâtı herhangi bir suretle öğrenmek isterlerse müzakere esnasında izahat vermeğe hazırım.

Reis — Maddenin yeni şeklini okuyacağız efendim.

(Lütfen bir az yavaş okunsunda yazalım sesleri)

Talat B. (Ankara) — Efendim; Vekil Beyefendinin elindeki tadilâtı gördüm, uzun bir şeydir. Bir defa da okunsada dikkatle dinlese kâfi gelmez mi? (Olmaz sesleri).

Salahattin B. (Kocaeli) — Efendim; bu yazmak suretile bir celsede bitmez. Şimdi bir saat içinde tap edilebilir.

Reis — Müsaade buyurursanız bir defa maddeyi okuyalım.

II

Türk evrakı naktiyesinin istikrarına müteallik hazırlıklar

BEŞİNCİ MADDE — Banka 30 kanunuevvel

1341 tarih ve 701 numaralı kanun mucibince Devlet tarafından ihraç edilmiş bulunan 158 748 563 liralık evrakı naktiyeyi uhdesine alacaktır.

Bankanın uhdesine tevdi edilen evrakı naktiyenin miktar ve seri numaraları aşağıda gösterilmiştir:

lira	Parçaların adedi	Cins	Seri No.
24 591 218	24 591 218	1	1 - 26
28 368 765	5 673 753	5	1 - 12
23 560 630	2 356 063	10	1 - 11
31 245 850	624 917	50	1 - 8
30 771 100	307 711	100	1 - 8
13 724 000	27 448	500	1 - 4
6 487 000	6 487	1000	1 - 8
158 748 563	33 587 597		

Bu evrakı naktiye, mukabilinin hangi şartlar dahilinde altın para ile tediye olunacağını tesbit edecek istikrar kanununun mer'iyete vaz'ı tarihine kadar tediyyatta mecburî olarak kabul edilecektir.

Hükümet bu taahhütten mütevellit borcuna mukabil, Bankaya, yüzde bir faizli 158,748,563 liralık hazine tahvili verecektir.

Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü B. (İzmir) — Efendim; biraz evvel arzettiğim bu madde şundan ibarettir. Bu madde Türkiye Cumhuriyetini elyevm tedavülde bulunan parasının miktarını, cinsini, nevini tamamilen tahdit eden bir maddedir. Bankaya tevdi edilen bir para miktarının hakikî olarak nevi, cinsi, serisi, numarası tesbit edildikten sonra mes'uliyeti banka üzerine devrediliyor. Tabiatile kanunen, hangi serilerde, ne miktar nakit mevcuttur, bilinmesi lâzım gelir.

Bir az evvel arzettiğim gibi bu kanun diyorki; hazine buna mukabil, bankaya aynı miktarda, borç senedi imzalıyacak, bu borç senedi yüz elli sekeiz milyon küsur liralık olacaktır. İşte bunu ifade etmek için yazılmış bir madde kanuniyedir. Arzettiğim gibi bundan sonra gelecek maddeler gösterecektir ki; hazine buna mukabil derhal beş yüz bin altın veriyor ve yüz küsur bin nominal kıymetinde hazinenin malik olduğu esham ve tahvilâtı veriyor. Buna mukabil elli bin liradan fazla olan bütün borçlarına mukabil yüzde bir olarak bu borcu bankaya vermeği kabul ediyor. Binaenaleyh tutulan yol öyle bir yoldur ki; her sene mütemadiyen artmak suretile Devletin halka karşı olan borcunu pek yakın bir zamanda Devleti öder bir yola sevketmektedir. (*Bravo sesleri*)

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ALTINCI MADDE — Hükümet, evrakı naktiye karşılık teşkili maksadile, bankaya, aşağıda yazılı nakit ve kıymetleri şimdiden yatıracaktır:

1 - Elyevm Hazine yedinde meskûk veya külçe halinde bulunan altından 500,000 altın liralık miktar;

2 - Merbut listede gösterilen ve nominâl kıymeti 116,497,925 frank olan beynelmilel kıymetler.

Bu kıymetlerin altın veya altına tahvili müm-

kün döviz olarak tahakkuk eden geliri dahi mevcuda ilâve edilecektir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

YEDİNCİ MADDE — Bu meblâğlardan Bankaya mal edilen miktar nisbetinde beşinci maddede gösterilen hazine tahvilleri ifta olunacaktır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

SEKİZİNCİ MADDE — Yukarıki maddede gösterilen itfadan başka Devletin Bankaya olan borcu aşağıdaki suretlerle tedricen ifa edilecektir:

1 - 1931 malî senesinden itibaren her sene umumî, mülhak ve hususî bütçelere mevzu tahsisatlar yekûnunun % 1 rine muadil bir meblâğın tediyesile (Bütçeleri 50,000 liradan düne belediye ve hususî idareler müstesna);

2 - Varidat fazlalarından tefrik edilebilecek herhangi bir meblâğın ilâveten tediyesile;

3 - Hükümetin elde edebileceği ve bu hususa tahsilini kararlaştıracağı altınların veya altına tahvili kabil dövizlerin itasile;

Hüseyin B. (İstanbul) — Efendim bu kanun memleketin çok hayatî bir mevzuuna taallûk eden bir kanundur. Maddelerini hepimizin ayrı ayrı akuyup, eyice anlıyarak müzakere edilmesi lâzımdır. Tab ve tevzi edilsin ondan sonra müzakere edelim.

Reis — Bunu reyinize arzedeceğim. Tab ve tevzi edildikten sonra müzakeresini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir. O halde şimdi müzakereye devam edeceğiz.

Okunmuş olan sekizinci maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

DOKUZUNCU MADDE — Paranın istikrarını temin için Banka tarafından alınacak tedbirlerin icrasını kolaylaştırmak maksadile bankanın teessüsünü takip eden üç ay zarfında Devlet, vilâyetlere ve belediyelere, kezalik Devlet teşkilât ve hizmetlerine dahil veya merbut olan bileümle şirketlerle müesseselere ait meskûk veya külçe altınlar, Bankaya satılacaktır. Devlete ait ve tarihî kıymeti haiz olan veya kolleksiyon teşkil eden altın meskûkât ile altın eşya bu madde hükmüne dahil değildir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ONUNCU MADDE — Bir liralık Türk evrakı naktiyesi yerine Hükümet hesabına madenî ufaklık para darbı şartları ve bu paraların tediye, hat ve kabiliyetleri istikrar kanunu ile tesbit edilecektir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ON BİRİNCİ MADDE — İşbu kanunun neşri tarihinden itibaren Hükümet, tedavüle bu mes-

kükattan başka nakit veya nakit yerini tutan hiç bir vasıta çıkarmıyacaktır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

III

Banknot ve banknot ihracı

ON İKİNCİ MADDE — Türk lirasının altın tutarını istikrar kanunu tayin edecektir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bankanın çıkaracağı banknotların karşılık şartları dahi istikrar kanunu ile tesbit olunacaktır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — İstikrar kanununun mer'iyete vaz'ına kadar Banka, beşinci madde mucibince uhdesine aldığı evraki naktiye miktarını arttırmıyacaktır. Ancak altın ve döviz iştiyasına dair 35, 36, 37, 38 ve 39 uncu maddelerde gösterilen şart ve haller dahilinde emisyon bu hükümden müstesnadır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Bu suretle çıkarılan evraki naktiyenin beşinci maddede zikredilenler gibi tedavülü mecburidir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ON ALTINCI MADDE — İstikrar kanununa, Devletle Bankanın yeni para rejiminden mütevellit müteakabil taahhütlerini tesbit ve tayin eden bir mukavelename raptolunacaktır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ON YEDİNCİ MADDE — Banka, tedavülde bulunan banknotları muvafık gördüğü zaman yeni bir emisyon ile tebdil edebilecektir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Bankanın tedavülde bulunan banknotları, yeni banknotlarla tebdil edildiği takdirde, tebdil muamelesine başlandığı tarihten itibaren on sene sonra müruru zamana uğrar.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ON DOKUZUNCU MADDE — Müruru zamana uğriyan banknotların yüzde ellisi Hükûmete ve yüzde ellisi de doğrudan doğruya hususî bir ihtiyat akçesi teşkil etmek üzere bankaya ait olacaktır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

YIRMİNCİ MADDE — Ticarî senetler üzerine mükerrer iskonto mukabili emisyon, ancak banka sermayesinin 23 üncü madde mucibince tamamen istihsal edilmesinden itibaren beş ay sonra yapılabilecektir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

IV

Hisseli sermaye, hisse senetleri

YIRMİ BİRİNCİ MADDE — Bankanın hisseli sermayesi 15 000 000 lira olup beheri yüz liralık 150 000 hisseye ayrılmıştır. İşbu miktar Hükûmetin tasvibile iki misline çıkarılabilir. Hisse senetlerinin kıymetleri 100,200,500,1 000, 5 000, ve 10 000 liralıktır.

Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü B. (İzmir) — Evvelki tesbit edilen kısma göre bidayette gazetelerle banka sermayesini yirmi beş milyon lira olarak okumuşumuzdır. Burada on beş milyona inmesinin sebebini izah edeyim. Bütün dünyadaki ihrac bankalarının sermayesini tetkik ettik. Gör-dükki; çok mütevazı rakamlar içindedir. Esasen mütahassısların her biri bize ayrı ayrı bunun çok yüksek bir meblâğ olduğunu ve bu kadar yüksek bir meblâğ ile bankada düvidant bir surette hisse tevzi etmesine imkân olmadığını söylediler. Fransa Hükûmetinin İngiliz lirası istimal etmek üzere çalışan bankasının sermayesinin iki buçuk milyon İngiliz lirasından fazla olmadığı ve bu gibi bütün bankaların sermayelerinin bu rakamdan dün olduğunu gördüğümüz için on beş milyona tenzili-ni daha muvafık bulduk.

Reis — Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

YIRMİ İKİNCİ MADDE — Bankanın hisse senetleri name muharrerdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Hisse senetlerinin nominal kıymetlerinin yüzde kırkı Banka nizamnamei esasının Hükûmetçe tasdikından itibaren nihayet bir ay sonra tediye edilmiş bulunacak ve bu andan itibaren Banka teşekkül etmiş addolunarak faaliyete başlayacaktır.

Sermayenin yüzde otuzu nizamnamei esasının tasdikı tarihinden itibaren altı ay sonra ve mütebaki yüzde otuzu da ikinci tediyeyi takip eden altı ay zarfında Bankaya tediye olunur. Banka idare meclisi lüzum gördüğü takdirde, Hükûmetin muvafakati ile, bu müddetleri ikişer misline iblâğ edebilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

YIRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Tayin edilen müddetler zarfında taahhüt ettikleri hisse bedellerinin ilk yüzde kırkını tediye etmeyen hissedarlar senevi yüzde 10 hesabı ile geçmiş günler faizi ve-

rirler. İşbu yüzde kırk ile geçmiş günler faizlerini tesviye etmeleri için kendilerine iki defa tahriri tebliğat yapıldığı halde tesviye etmeyen hissedarların hukuku iskat edilir. Bu kabil hissedarların yerine, geçmiş taksitleri derhal tesviye eden hissedarlar kaim olurlar.

Bu suretle hakları iskat edilen hissedarların hisselerinden tevellüt eden meblâğdan bu hususta iera edilen masraflar tenzil edildikten sonra bakiyesi, beşinci maddede zikredilen hazine tahvillerinin itfasına tahsis edilir.

İlk yüzde kırkı tediye etmiş olupta bilâhare talep vukuunda mütebakisini tediye etmeyen hissedarlar senevi yüzde on hesabı ile geçmiş günler faizi verirler ve bunlar hakkında ticaret kanununun anonim şirketlere dair olan hükümleri tatbik olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Hisseler A, B, C ve D sınıflarına ayrılmıştır.

Gerek temettü hissesi, gerek bankanın tasfiyesi halinde haiz olacakları kıymet itibarıyla işbu dört sınıf arasında hiç bir fark yoktur.

Banka nizamnamei esasına muhalif bir şekilde elde edilen hisseler temettü ve rey haklarından mahrumdurlar.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YİRMİ ALTINCI MADDE — (A) sınıfına ait hisse senetlerinin her biri asgarî yüz hisseliktir. Bu nevi hisse senetleri münhasıran Hükümet müesseselerine mahsus olup sermayenin yüzde on beşini geçemez. Bu hisse senetlerinin mukabili, Hükümet tarafından, halis altın olarak ve tevdi tarihindeki fiatlarla Merkez Bankasına tediye edilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — (B) sınıfındaki hisse senetleri Türkiyede faaliyette bulunan millî bankalara tahsis edilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunda zikri geçen millî bankalardan maksat, millî kanunlara tevfikân teşekkül etmiş ve türk parası olarak konulan sermayelerinin ekseriyeti türk tabiiyetindeki şahıslar elinde bulunan bankalardır.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — (C) sınıfındaki hisse senetlerinden azamî 15 000 adedi 26 mcer maddede zikrolunan bankalar haricinde kalan diğer bankalarla imtiyazlı şirketlere tahsis edilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

OTUZUNCU MADDE — (D) sınıfındaki hisse senetleri türk ticaret müesseselerine ve türk tabiiyetini haiz hükmi ve hakikî şahıslara tahsis edilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun muvakkat maddeleri mucibince teşkil edilecek olan tesis heyeti, (C) sınıfından satılmamış olan hisse miktarını gazetelerde ilân ederek kayıt muamelesile iştigal eden bankalara müracaatla hissedar kaydedilmeğe alâkadarları davetle mükelleftir.

Hissedar kaydeden bankalar talipleri hisse belâğının yüzde onunu tediye davet edebilirler.

Tesis heyeti Hükümetle mutabık kalarak evvelki maddelerde zikrolunan hisselerin kayıt varakasını tebdil edebilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Kayıt muamelesi yapan bankalar bütün talepleri tarih sırasile ve talep edilen hisse miktarları da gösterilmek suretile hususî defterlerine kaydetmek mecburiyetindedirler. Talep miktarı henüz kaydedilmemiş hisse senetlerinden fazla olursa, kayıt için tayin edilmiş olan zamanda müracaat etmiş taliplere talep sırası itibare alınmak suretile birer hisse senedinden başlayarak 10 hisse senedine kadar verilebilir. 10 hisse senedinden fazlasının talip olanların arzuları tatmin edilebilmek için evvel emirde 10 hisseye kadar talip olanların arzularının is'af edilmiş olması lâzımdır. Bundan sonra kalacak olan hisseler, talep sırasile 10 hisseden fazla isteyenlerin istedikleri fazla hisse adedi nisbetinde aralarında taksim edilir. Küsurat itibare alınmayabilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Merkez Bankası bu kanunla derpiş edilen hisse senetlerinin bir sınıftan diğer sınıfa nakli hususunda vuku bulacak talepleri derhal intaç eder. Banka, hisse senetlerinin bir sınıftan diğer bir sınıfa nakli için hiç bir komüsyon almaz.

(A, C) sınıflarında bulunan hisse senetleri miktarları - sermayenin tezyidinden mütevellit hal müstesna - hiç bir vechile bidayeten kabul edilen miktarları tecavüz edemez.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

V

Banka muameleleri

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Banka, hazine tediyelerini ifa, memleket dahil ve haricinde para nakli işlerini temin eder.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Banka, sikke ve-

ya külçe halinde altın alıp satmak ve altın mukabilinde avans veya altın sertifikası vermek salâhiyetini haizdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

OTUZ ALTINCI MADDE — Banka, filen altına tahvilî kabil ecebi dövizleri alıp satmak hakkını haizdir. Ancak bu dövizlerin vade müddeti 90 günü tecavüz edemez.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — İstikrar kanunu mer'iyete vazolununcuya kadar 35 ve 36 maddelerde mezkûr altın ve döviz fiatları zaman zaman banka tarafından tesbit edilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Banka, asgarî üç imzayı ihtiva eylemek ve vadeleri 90 günü tecavüz etmemek şartile bankalar tarafından tevdi edilecek ticarî senet ve vesikaları mükerrer iskonto yapabilir. İnzalardan biri yerine sigorta poliçelerile beraber olmak üzere emtiaya veya mahsule müteallik depo makbuzu veya varant gibi teminat dahi kabul edilebilir.

Bu takdirde emtia ve mahsulün kolaylıkla satılabilir neviden olmaları ve kıymetlerinin verilen avanstan (% 10 - 20) nisbetinde fazla bulunması şarttır.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — İktikrar kanunu mer'iyete girinceye kadar yukarı ki maddede mezkûr muameleleri mukabili olarak Bankanın ihraç edebileceği evrakı naktiye yekûnu, tediyeye edilmiş sermayeleri dört milyon türk lirasından dün olmıyan bankaların mümessillerinden mürekkep bir komitanın mutabık kalacağı azamî miktar ile tahdit edilecektir.

Banka, tesbit edilen azamî miktarın dununda kalmak üzere mükerrer iskonto muamelelerini yapmakta tamamen serbestir.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

KIRKINCI MADDE — Banka, Devlet, vilâyet ve belediyelerin kote edilmiş tahvilâtlarına mukabil azamî yüzde seksen nisbetinde ve diğer kote edilmiş sağlam tahvilâta mukabil yüzde yetmiş nisbetinde avans verir.

Ancak banka bu muameleleri istikrar kanununun mer'iyete girdiği tarihten sonra ifa edebilecektir.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

KIRK BİRİNCİ MADDE — Banka, ücret mukabilinde esham ve tahvilâtı ve kıymetli eşya ve evrakı muhafaza ve idare eder.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

KIRK İKİNCİ MADDE — Banka, karşılıksız kredi açamaz ve avans dahi veremez.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Banka, hiç bir suretle senet ve vesika ciro edemez ve kefil olamaz.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Banka, hisse senetleri üzerine avans veremez. Arazi, maden, emlâk, mobilya, makine, otomobil mübayaası gibi sermayeyi bağliyan işlere ait senet ve vesikaları mükerrer iskontoya kabul etmez ve bu vesikalar üzerine avans dahi veremez.

Tevfik Fikret B. (Konya) — Hisse senedi bütün hisse senedi midir, yoksa kendi hisse senedi midir?

Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü B. (İzmir) — Efendim; banka zaten doğrudan doğruya muamele yapmıyor. Sadece bankaların portföyleri üzerindeki iş üzerine muamele yapıyor. Bankanın her türlü şüpheli gibi, gölgeli gibi görülecek işlerden menedilmiş olduğunu ve bidayeten çok sağlam ve metin esaslara istinaden bina edilmiş olması kanaatine binaen çok sıkı kuyudatla çenberleşmiş bulduk. İleride bankanın inkışaf ve teessüsü için ilmî esasat dahilinde tadilât vaki olacağını birer birer arzedecektim. Muhterem arkadaşım buna şimdiden fırsat verdiler. Biz, mesele: hazine tahvilini Hükümetten menediyoruz, hazine tahvilini kabul etmeyiz diyoruz, eşhas ile muamele yapmayız diyoruz, bankaların portföyleri hamil hisselerin hisse senetleri ve senedatı tüccariye üzerine muamele yapar diyoruz, altın mukabilinde ancak verebilir diyoruz. Bütün endişemiz memleketin dahil ve haricinde kendi paramıza olan itimadı takviye etmek, ihraç hakkını bu kadar sıkı kuyudat altında yapmaktır. Bu suretle emin hatveler altında yürümek istiyoruz. Aylardanberi gördüğümüz tecrübelerin bize verdiği dikkatle, maharetle ve kanaatle bu iş dahilinde emin hatvelerle yürümek istiyoruz.

Reis — Maddeyi Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun ile tasrih edilen hususlar haricinde, Merkez Bankası, kendi nam ve hesabına hiç bir iş ve ticaret yapmayacağı gibi sınaî teşebbüsata da iştirak edemez.

Kendi işleri için zarurî olan geyri menkul mallardan başka gayri menkullere tasarruf ve kendi hisse senetlerini mübayaaya edemez.

Reis — Maddeyi Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

KIRK ALTINCI MADDE — Banka, kendi alaçağından dolayı kanunî şekilde temellük etmek

zaruretinde kalabileceği gayri menkul malları azami üç sene zarfında elinden çıkarmağa mecburdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

KIRK YEDİNCİ MADDE — Banka, cüzdanında mevcut senetleri vadeleri hitamında teedit edemez.

Reis — Maddeyi Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — Banka, kendi sermayesinin yüzde onunu tecavüz eden miktarda bir meblâğı ihtiva eden bir poliçeyi mükerrer iskonto edemeyeceği gibi bu miktarda çıkan senet ve ticarî vesikayı teminat olarak da kabul edemez.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

KIRK DOKUZUNCU MADDE — İskonto haddi ve senetler mukabili avanslarını faiz miktarı, banka idare meclisi tarafından zaman zaman tesbit edilir

Bu hat ve miktarlar Türkiye Cumhuriyetinin her tarafında aynı olup bankanın merkez ve şubelerine nazaran değişmez.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

ELLİNCİ MADDE — Banka idare meclisi, bankanın kabul edebileceği senetler ve ticarî vesikalar için münasip mükerrer iskoneto haddini ve Devlet tahvilleri mukabilinde vereceği avanslar için faiz miktarını tesbit eder.

İdare meclisi lüzum gördükçe, bu hatleri değiştirebilir.

Tesbit edilen işbu hatler, Türkiye Cumhuriyetinin her tarafında aynı olup bankanın merkez ve şubelerine nazaran değişmez.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

ELLİ BİRİNCİ MADDE — Hazineye ve inhisar idarelerine ait nakitler Cumhuriyet Merkez Bankasına tevdi olunur.

Merkez Bankası Devlet müesseseleri mevduatına faiz vermez.

Husûsî mevduata Merkez Bankasının vereceği faiz yüzde ikiyi geçemez.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Vİ

Bankanın icra edeceği muamelelere müteallik tahditler, bankaya has muameleler

ELLİ İKİNCİ MADDE — Banka altın ithal ve ihraç etmek salâhiyetini haizdir. Bu salâhiyet Hükûmet tarafından ancak bir harp ihtimali karşısında tahdit veya refedilebilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

ELLİ ÜÇÜNCÜ ÜMADDE — Hükûmet Merkez Bankası hesabına tenzilli tarife ile altın para darbeder.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

VII

Bankanın teşkilâtı

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Bankanın teşkilâtı aşağıdaki şekildedir:

A - Hissedarlar umumî heyeti;

B - İdare meclisi;

C - Mürakipler;

D - İskonto ve kredi encümeni;

E - İdare heyeti;

F - Umum müdürlük ve şube müdürlükleri.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — İdare meclisinin ve iskonto ve kredi encümeni ile idare heyetinin kararları hususî defterlerine yazılır ve âzaları tarafından imza edilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

ELLİ ALTINCI MADDE — İdare meclisinin ve iskonto ve kredi encümeni ile idare heyetinin bu kanunda zikredilmeyen salâhiyetleri Banka nizamnamei esasisi ile tayin edilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

ELLİ YEDİNCİ MADDE — Bankanın ne şekilde taahhüt altına sokulabileceği ve Bankanın kağıt imza ile ve ne dereceye kadar ilzam edilebileceği nizamnamei esaside tasrih olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

A - Umumî heyet

ELLİ SEKİZİNCİ MADDE — Bankanın hissedarlar defterinde yazılı bulunan hissedarlar, Bankanın umumî heyetini teşkil ederler. Umumî heyeti her sene nizamnamei esasisi ile tesbit edilecek vakitte toplanır. Her on hisseye sahip olan veya bu miktar hisseyi temsil eden kimse bir reye maliktir. Hiç bir hissedar elli reyden fazlasına malik olamaz.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

ELLİ DOKUZUNCU MADDE — Umumî heyet aşağıdaki vazife ve salâhiyetleri haizdir:

1 - Senelik raporun tetkiki ve idare meclisinin ibrası;

2 - Mürakiplerin raporu üzerine senelik bilançonun tasdiği;

3 - Sermayenin tezyidi;

4 - Nizamnamei esaside tadil yapılması;

5 — Bankanın tasfiyesi hakkında karar ittihazi.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

ALTMİŞİNCİ MADDE — Bankanın tesbit edilen müddetin hitamından evvel tasfiyesi hakkında ittihaz edilecek olan kararlar, ancak İcra Vekilleri Heyetinin tasvibine iktirarı ve banka tarafından yapılan taahhütlerin kanun dahilinde tamamen ifa edilmesi şartlarile muteberdir. Nizamnamei esaside tadil yapılması ve tasfiye hakkında karar ittihaz olunabilmesi için umumî heyette üçte iki ekseriyet şarttır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ALTMİŞ BİRİNCİ MADDE — Umumî heyete idare meclisi reisi riyaset eder.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ALTMİŞ İKİNCİ MADDE — Hissedar olmayanlar umumî heyette niyabeten birden ziyade rey temsil edemezler.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

B - İdare meclisi

ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Bankanın idare meclisi âtideki şekilde intihap edilmiş sekiz kişiden mürekkeptir:

A - (A) sınıfı hisselerine malik bulunan Hükümet tarafından Maliye Vekâletinin inhası ve İcra Vekilleri Heyetinin tasdikile intihap edilen, biri aynı zamanda reis olmak üzere iki âza;

Bu iki âza memur veya her hangi bir banka veya şirkette idare meclisi âzası olmayacakları gibi her hangi bir müesseseden hiç bir suretle maaş da alamazlar.

Reis riyaset müddetince hiç bir bankada hissedar olamaz.

B - (B) ve (C) hisselerine malik millî bankalar ve şirketler tarafından intihap edilen iki âza;

C - (D) sınıfı hisselerine malik bulunan hissedarlar tarafından intihap edilen bir âza;

İşbu son iki intihapta her hisse senedi bir rey malikdir ve aynı şahsın malik olabileceği rey adedi tahdide tabi değildir.

D - İktisat Vekâletince intihap edilen ticaret ve sanayi odaları mürahasırlardan müteşekkil bir heyet tarafından intihap olunacak bir âza;

E - Ziraat kooperatifleri tarafından intihap edilecek ziraat erbabından iki âza.

Rasih B. (Antalya) — Burada zikredilen reis ve âzalar meb'us olabilecek midir?

Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü B. (İzmir) — Efendim, Hükümetten sevkedilmiş olan kısımda olacaktır, veya olmayacaktır kaydı yoktur. İktisat Encümeninde mütalea edilirken bu mevzu arkadaşlar, olmaması cihetinden kararlaştırdı (*Doğru sesleri*)

Müsaade buyurursanız arz edeyim, Bütçe Encümeninde tetkik edildiği esnada denildi ki; meb'uslar ne olacaklar? nerede iş görebilecek; nerelerde göremeyeceklerdir? Bunun tayini ma-

hallî burası değildir. Esasen bir fırka kararı vardır ve bu fırka kararı mucibince âza olmağa imkân yoktur. Yeni bir karar gelirse onda meb'uslar şu işle iştigal eder, bu işle iştigal edemez diye bir kayıt konursa tabiatile bunlar arasında onlar da bulunurlarsa yine olamıyacaktırlar. Binaenaleyh şimdiden olamıyacaktırlar diye bir tek kanunda tasrih etmektense bunu meskût bırakmak ve fırka kararı ve Meclisin istikbalde yapacağı kanunlarla bu mevzuun muhafaza edilmesini daha muvafık gördük. Encümenlerin de efkârı müsavidir. Yeri burası değildir diyorlar. Onun için böyle açık bırakıyoruz. Müsaade buyurursanız bu şekilde bırakalım. Esasen fırka kararı meb'usların âza olmalarına manidir. Bilâhara bir kanun bunu daha iyi tasrih edecek olursa, o sarahatin içine bu da girerse o şekilde hareket ederiz. Onun için bu şekilde kalmasını arkadaşlardan rica ederim.

Reis — Maddeyi reyi arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — Ziraat kooperatifleri tarafından intihap edilecek iki âza muhtelif istihsal mntakalarını temsil edecek surette intihap edilirler.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ALTMİŞ BEŞİNCİ MADDE — İdare meclisi âzalarının müddeti üç senedir. Altmış üçüncü maddenin (D) ve (E) fıkralarında zikrolunan âzalar müstesna olmak şartile diğer âzaların üç senelik devre nihayetinde yeniden intihapları caizdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ALTMİŞ ALTINCI MADDE — Ziraat kooperatifleri memlekette tamamen teşekkül ve taazzüv edinceye kadar 63 üncü maddenin (D) fıkrasındaki âzaların intihap suretleri büyük ve küçük arazi sahiplerinin ve muhtelif mntakaların temsil edilmelerini temin edecek şekilde bir kararname ile İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ALTMİŞ YEDİNCİ MADDE — İdare meclisi âzaları intihaplarını müteakip hangi banka ve şirketlerde alâkadar olduklarını ve alâkalarının derecesini bir beyanname ile Bankaya bildirilir. Bu kabil âzalar alâkadar oldukları banka veya şirketlere temas eden hususatın müzakeresine iştirak edemedikleri gibi rey dahî veremezler.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

ALTMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Bankanın idare meclisi banka üzerinde tam salâhiyet ve mürakabe hakkını haizdir. Bankayı alâkadar eden bütün işlerle iştigal eder.

ALTMİŞ DOKUZUNCU MADDE — İdare meclisi âzalarına maktu olarak her ay azamî 500 lira verilir. Ancak nizamname ile idare meclisine verilen vazifeler haricinde yine Bankaya ait başka vazifelerde meşgul edilenlere idare meclisinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararile ayrıca bir tazminat verilir. Şu kadar ki bu iki suretle alınacak meblâğ mecmuu 800 lirayı tecavüz edemez.

İdare meclisi reisine maktu olarak her ay azamî 1500 lira verilir.

Reşit B. (Gazi Antep) — Efendim; idare âzalarına (500) lira maaş bir de ayrıca tazminat verilecektir. Rica ederim banka teşekkül etmezden evvel (500) lira maaş ve ayrıca tazminat vermek fahiştir. (300) liraya da, (200) liraya da hizmet ederler. Rica ederim banka bu adamı kazandırmak için teşekkül etmemiştir. Milletın, Hükümetin menafii için teşekkül etmiş bir bankadır. (300) liranın kâfi görülmesini ve maddenin ona göre tadilini rica ederim.

Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü B. (İzmir) — Reşit Beyefendinin esasen arzuları maddede nazarı itibare alınmıştır, demiyoruz ki mutlaka (500) lira vereceğiz, bu bittabi böyle müzayede veya münakasa şeklinde veyahut daha aşağı talip var mı? şeklinde yapılamaz. Haddi azamî olarak tesbit edilmiş bir rakam vardır ki eğer bu kudret ve kabiliyeti bu memlekette bunların ifa etmekte olduğu hizmet imkân ve müsaade bahşederse bu rakama kadar vasıl olabilmek imkânını kanun açık bırakmaktadır. Onun için bir salâhiyettir. Ümit ediyorum ki Reşit Bey arkadaşım bu salâhiyeti esirgemeyecektir. Tenzil edile edile bu kadar kalmıştır. Bu da haddi azamî olarak tesbit edilmiş olduğuna göre bir salâhiyetten ibarettir. Bu da yerinde istimal edilecektir.

Reşit B. (Gazi Antep) — Kanun mutlaktır, beş yüz liradır diyor.

Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü B. (İzmir) — Azamî beş yüz liradır.

Reis — Başka mütalea var mı efendim? Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YETMİŞİNCİ MADDE — İdare meclisi âzaları kendilerile karabet veya ticarî münasebeti bulunan zatlara teallük eden iskonto meselelerine ait müzakerelere iştirâk edemeyecekleri gibi bu hususlar hakkında rey dahi veremezler.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

C - Murakıpler

YETMİŞ BİRİNCİ MADDE — Dört kişiden mürekkep bir murakabe komisyonu bankanın bütün muamele ve hesaplarını tetkik eder. Umum müdürlük, murakabe komisyonunun talep edeceği bilûmun malûmat ve vesikaları vermekle mükelleftir. Murakabe komisyonunun icraî hiç bir salâhiyeti olmayıp bütün itiraz ve mütalealarını

tahriren idare meclislerine bildirir ve bir suretini de Maliye Vekâletine verir. Komisyon sene nihayetine muamele ve hesaplar hakkındaki mütalealarını umumî heyete arzeder.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YETMİŞ İKİNCİ MADDE — Murakabe komisyonu âzaları şu suretle intihap edilir:

1 - B ve C sınıfı hissedarlarından iki âza;

2 - (D) sınıfı hissedarlarından iki âza;

Sınıflara ait her hisse bir rey sahibidir.

Rey adedi tahdit edilmemiştir. Murakabe komisyonu âzalarının müddeti bir senedir. Tekrar intihap edilemezler.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YETMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Murakabe komisyonu âzaları bankanın temettüüne iştirak edemezler. Kendilerine vaziyetleri itibara alınarak intihapları bidayetinde idare meclisi tarafından tesbit edilecek ve memuriyetleri müddetince değişmiyecek bir tazminat verilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

D - İskonto ve kredi encümeni

YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — İskonto ve kredi encümeni, idare meclisi reisinin riyaseti altında ve idare meclisi tarafından intihap edilecek iki âza ile umum müdür ve umum müdür muavininden müteşkil olmak üzere beş âzadan mürekkeptir.

İskonto ve kredi encümeni daimî surette Bankanın iskonto, mükerrer iskonto ve faiz hatlerini ve kredi işlerini nizamnamei esasî veya idare meclisi tarafından tesbit edilecek salâhiyetler dahilinde tayin ve tanzim eder.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YETMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Umum Müdür ile iskonto ve kredi encümeni arasında zuhur edecek ihtilâflarda, idare meclisi ve idare meclisi ile umum müdür arasındaki ihtilâflarda da Maliye Vekili hakem olur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İdare heyeti

YETMİŞ ALTINCI MADDE — İdare heyeti umum müdürün riyaseti altında umum müdür muavini ile muhasebe müdüründen mürekkeptir. İdare heyeti nizamnamei esasîsi veya idare meclisi kararile tayin edilen salâhiyetler dahilinde memurların tayini ve kredi ve iskonto muameleleriyle iştigal eder.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YETMİŞ YEDİNCİ MADDE — Umum müdür, idare meclisinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararile Reiscümhur tarafından beş sene müddetle tayin edilir.

Bu müddetin hitamından evvel aynı suretle tebdili caizdir. Umum müdür meb'us veya memur olmayacağı gibi hiç bir banka veya şirkette idare meclisi âzası ve vazifesi devam ettiği müddetçe hiç bir banka ve ya şirkette hissedar dahi olamaz. Bankanın temettüüne iştirak etmez.

Bankayı haricte ve mahkeme huzurunda umum müdür temsil eder.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

YETMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Umum müdür muavini de umum müdür gibi tayin olunur. Temettüe iştirak etmez. Memur veya bir banka veya şirkette idare meclisi âzası olmayacağı gibi vazifesi devam ettiği müddetçe bir banka veya şirkette hissedar dahi olamaz.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

YETMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Muhasebe müdürü, idare meclisinin teklifi üzerine Maliye Vekili tarafından tayin olunur. Temettüe iştirak edemez. Hiç bir banka veya şirkette alakadar olamaz.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

SEKSENİNCİ MADDE — Banka şube müdürleri, umum müdürün teklifi ile idare meclisi tarafından tayin olunur. Şube müdürleri dahi vazifeleri devam ettiği müddetçe hiç bir banka veya şirkette hiç bir suretle alâkadar olamazlar.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

SEKSEN BİRİNCİ MADDE — Her şubede şube müdürünün riyaseti altında idare meclisince intihap edilecek üç kişilik bir istişarî heyet bulunur. Bu heyetin âzalarından ikisinin ziraatle ve birinin ticaret veya san'atla iştigal eylemesi meşruttur. Her âzaya her içtima için idare meclisince tesbit edilecek bir hakkı huzur verilir.

İdare meclisi muamelâtın kesret ve icabına göre adedi beşi geçmemek üzere işbu miktar ve tertibi değiştirebilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

VIII

Merkez Bankasının nizamnamei esasisi, blânço, netayic

A - Nizamnamei esasî

SEKSEN İKİNCİ MADDE — 63 üncü madde mucibince intihap edilecek ilk idare meclisi âzala-

rı intihabı müteakip iki ay zarfında Bankanın nizamnamei esasisini bu kanuna tevfikân ihzar ve tasdik edilmek üzere Hükûmete arzelyiyeceklerdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

B - Blânço

SEKSEN ÜÇÜNCÜ MADDE — Bankanın her sene gayet sarîh olarak tanzim olunacak blânçosu Maliye Vekâletine tevdi ve umumî heyetin içtimandan en az bir buçuk ay evvel resmî gazete-de neşredilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

SEKSEN DÖRDÜNCÜ MADDE — Banka her hafta vaziyetini muhtasaran gösterir bir bülten neşrederek resmî ve diğer gazetelere, ecnebi memleketlerdeki ihraç bankalarına, borsalara, ticaret odalarına ve sair mahallere gönderir. Bu bültende bir taraftan kasa mevcudunu, altın mevcudunu, altın karşılıklı döviz vaziyetini, dahilde tediyede edilecek senetler yekûnunu, ecnebi memleketlerdeki mevduatını, matlubu olan diğer kıymetleri, diğer taraftan sermayesini, ihtiyat akçelerini, tedavülde bulunan banknotların miktarını, düyunatını ve borçlu olduğu diğer kıymetleri gösterir.

SEKSEN BEŞİNCİ MADDE — Neşredilecek olan bülten de tedavülde bulunan banknotların karşılığını teşkil eden altın miktarının yüzde nisbeti ve iskonto ve faiz hatleri de vazihan gösterilecektir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

SEKSEN ALTINCI MADDE — Banka, iskonto, mükerrer iskonto ve faiz hatlerini değiştirmedikçe Maliye Vekâletini haberdar edecek ve keyfiyeti resmî gazete ile ilân ve borsalara talik eyleyecektir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

SEKSEN YEDİNCİ MADDE — Maliye Vekâleti istediği anda bankanın her nevi muamele ve hesaplarını teftiş ve mürakabe etmek hakkını haizdir. bu hususta her nevi malûmat Bankadan talep edilebilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

C - netice - ihtiyat akçesi

SEKSEN SEKİZİNCİ MADDE — Bankanın temettüleri şu suretle tevzi edilir:

Yüzde 20, ihtiyat akçesine;

Yüzde 6, hisse senetlerinin nominal kıymetleri üzerinden ilk temettü hissesi olarak hissedarlara; Yukarıki yüzdelerin tenzilinden sonra kalan miktardan azamî yüzde 5 i aylıklarının (% 10 - % 100) ü nisbetinde memurlara ve yüzde 10 u da

fevkalâde ihtiyat akçesine;

Bu tevziden sonra kalacak olan temettü bakiyesinin nısfı Hazineye, diğ er nısfı da hissedarlara verilir.

Selâhattin B. (Kocaeli) — Efendim; madde önce ihtiyat akçesi yazılıyor. Halbuki önce fazizler verilir. Her yerde böyledir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmিয়েনler ... Kabul edilmiştir.

Selâhattin B. (Kocaeli) — Cevap vermediler efendim.

SEKSEN DOKUZUNCU MADDE — İhtiyat akçesi sermayenin yüzde yetmiş beşine balığ oluncıya kadar temettüden ayrılan yüzde 20 ler ihtiyat akçesi hesabına alınır. Yüzde yetmiş beşe balığ olduktan sonra her sene bu hesaba alınacak olan miktar yüzde ona tenzil edilir.

Bununla beraber ihtiyat akçesi sermayenin yüzde yetmiş beşine balığ olduktan sonra tekrar bu miktarın dununa tenezzül ederse yeniden yüzde yetmiş beşe balığı oluncıya kadar temettünün 20 si ihtiyata alınır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmিয়েনler ... Kabul edilmiştir.

DOKSANINCI MADDE — Temettünün yüzde yirmisi ihtiyat akçesine alındıktan sonra kalan miktar hisselerin nominal kıymetlerine yüzde altı nisbetinde tevziat icrasına kifayet etmediği senelerde, fevkalâde ihtiyat akçesinden ikmal edilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmিয়েনler ... Kabul edilmiştir.

DOKSAN BİRİNCİ MADDE — 88 inci maddede Hazineye intikal edeceği zikredilen yüzde elli nisbetindeki temettü, türk evrakı naktiyesinin kanunî istikrarı yapılmıya kadar 5 inci maddede yazılı Hazine tahvillerinin itfasına tahsis edilir.

Reis — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmিয়েনler ... Kabul edilmiştir.

IX

Muafiyetler

DOKSAN İKİNCİ MADDE — Bankanın teşekkülüne ve muamelelerine müteallik bilmum muharrerat ve akitler, hisse senetleri ve ilânlar, damga resmi ile diğ er her türlü resim ve harçlardan muafır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmিয়েনler ... Kabul edilmiştir.

DOKSAN ÜÇÜNCÜ MADDE — Bankanın bilmum dahilî posta ve irsalât muhabereleri ile telegrafları ücretten muafır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmিয়েনler ... Kabul edilmiştir.

DOKSAN DÖRDÜNCÜ MADDE — Bankanın tesisi için cenebi memleketlerden getireceği kasalar, levazım ve teferruat gümrük resminden muafır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmিয়েনler ... Kabul edilmiştir.

DOKSAN BEŞİNCİ MADDE — Banka ile muamele icrası esnasında medyun veya kefilin gösterdiği ikametgâh, kanunî ikametgâh addolunur ve bilâhare vuku bulacak tebeddüller mahkeme ve icra salâhiyetini değıstirmez.

Salâhattin B. (Kocaeli) — Bu ikametgâh meselesi o kadar mesaili basitadandır ki bu kanuna girmesine ne lüzum vardı? niçin girmiş efendim? Encümen izah etsin.

Bütçe Encümeni namına Ahmet Remzi B. (Gaziantep) — Bu madde İktisat Encümeni ile Maliye Encümeninin müştereken kabul ettikleri bir maddedir. Bizim encümenimiz bu maddeyi aynen kabul etmiştir. Bununla kastedilen ikametgâhin taayyün etmesi ve ona göre bankanın tebliğatının muteber tutulmasıdır. Salâhattin Bey arkadaşımız diyor ki ahkâmı umumiyyede yeri var. Biz burada tekrarını bankanın menafii namına daha muvafık görmekteyiz.

Reis — Başka mütalea yoktur. Maddeyi kabul edenler ... Etmিয়েনler ... Kabul edilmiştir.

DOKSAN ALTINCI MADDE — Bankanın sermayesi, ihtiyat akçesi ve (A) sınıfı hisselerine isabet eden temettü, her türlü vergi, resim ve harçlardan muafır.

Reis — Kabul edenler ... Etmিয়েনler ... Kabul edilmiştir.

X

Tasfiye

DOKSAN YEDİNCİ MADDE — Tasfiye vukuunda banka evvelâ alelâde borçlarını, ondan sonra da ihraç eylediği banknotları ödeyecektir.

Bedeli alınmak üzere bankaya ibraz edilmeyen banknotların son ibraz gününün kuru üzerinden karşılığı, bir veya bir kaç bankaya veya Hazineye tevdi edilir. Bu bankalar veya hazine, banknotlar ibraz edildikçe alelusul tetkik olunduktan sonra mukabilini öderler. Tasfiyeden on sene sonra şayet bedeli alınmak üzere ibraz edilmemiş banknot kalırsa bu banknotların kıymetten düşdüğüleri ilân edilir ve bedelleri Hükûmete tediye olunur.

Hisse senetlerinin bedelleri başa baş ödendikten sonra tasfiye neticesinde temettü kalırsa bu temettünün yüzde sekseni Hükûmete, yüzde yirmisi de hissedarlara tevzi olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmিয়েনler ... Kabul edilmiştir.

Muvakkat maddeler

I - Bu kanuna tevfikân bankanın tesisi için ikisi millî bankalar, biri cenebî bankalar, biri de imtiyazlı şirketler mümessilleri arasından ve dördü dahi ihtisas erbabından olmak üzere İcra Vekilleri Heyeti tarafından intihap edilen 8 âzadan mürekkep ve Maliye Vekilinin riyaseti altında bir tesis heyeti teşkil olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

II - Tesis heyeti, teşekkül eder etmez alâkadar idare ve müesseselerle halkı ve millî ve ecnebi imtiyazlı şirketleri bu bapta kanun mucibince taleplerini tevdi etmeğe davet eyler. Tesis heyeti hisse senetlerinin tamamen kaydedilmesini ve kanuna tevfi kan birinci idare meclisinin teşekkülünü temin için icap eden tedbirleri ittihaz ve tatbik eder;

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

III - Tesis heyeti âzaları masarifi zaruriyelerinden maada hiç bir tazminat almazlar. Tesis heyetinin emrine, umumî kâtip idaresinde bir kalem (büro) verilir. Umumî kâtihe, Maliye Vekâletinin muvafakatine ve vazifesinin devamı müddetince 600 liraya kadar aylık verilir. Kalemdeki diğer muvakkat memurların aylıklarını tesis heyeti tesbit eder.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

IV - Tesis heyetinin bilecümle masrafları Bankaya aittir. Bankanın idare meclisi ilk içtimada yapılan masrafları tasdik ve Bankaya tesviye ettirecektir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

V - Tesis heyetinin masrafları Banka tarafından yukarıki madde mucibince ödeninceye kadar Maliye Vekâleti heyet emrine 25 000 lira avans verir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

VI - Hükümet Bankanın teşekkülünün ilk üç senesi hisselerin nominâl kıymetleri üzerinden hissedarlara verilecek olan senevi yüzde altı temettütün itasını taahhüt eder.

Bu hususu teminen Bankaya verilecek meblâğ, Bankanın faaliyetinin 4,5 ve 6 ncı senelerinde itfa edilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

VII - Türk evrakı naktiyesinin altın olarak kıymeti, Hükümetle Osmanlı Düyunu Umumiyes Hamilleri arasında kat'î mutabakat husulünden sonra tesbit edilecektir.

Bu kıymet ayrıca bir kanunla tayin edilir.

Türk evrakı naktiyesinin karşılığını temin ve bu evrakı naktiyeye muakıfl verilen bonoları ödemek üzere Hükümet tarafından Bankaya bu kanun hükümlerine tevfi kan vaki olacak muhtelif tevdiatın altın olarak takdir ve mahsubu, türk evrakı nakti-

yesinin altın üzerine kıymetini tesbit eden kanunun kabulünden sonra icra edilecektir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

VIII - İşbu kanunun neşrinden itibaren on sene müdüruna kadar mülhak bütçe ile idare olunan Devlet müesseseleriyle hususî idareler, belediyeler, amme menfaatlerine hadim cemiyetler ve ekseriyet hissesi Hükümete ait şirketler gerek Merkez Bankasına, gerekse bu kanunun 28 inci maddesinde tarif olunan millî bankalara tevdiat yapabilirler.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

DOKSAN SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

DOKSAN DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

(*Alkışlar, allah hayırlı etsin sesleri*)

Reis — Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reye arz ediyorum.

Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü B. (İzmir) — Arkadaşlar; cidden memleketin yıllardanberi büyük bir ihtiyacı ve büyük bir boşluğunu doldurmak için kabul ettiğiniz kanun öyle zannediyorum ki memleketin en hakikî ihtiyaçlarını, iktisadî inkişafını ve öksüz kalan kredisini bundan sonra sahihsiz bırakmıyacak, memleketimizin sahibi olan bir müessesese, onun da başında ıtrkı Büyük Millet Meclisi gibi âmir ve hâkim mevkiinde sevkidare edecektir. (*Bravo sesleri, alkışlar*) Bu kanunun çıkması hususunda gerek komisyonda, gerek encümenlerde ve gerek burada hizmeti mesbuk olan arkadaşların kâffesine bu yüksek kürsüden arzı teşekkürü bir vazife adederim. (*Biz de teşekkür ederiz sesleri*) (*Muvaffakiyetler temenni ederiz sesleri*)

Reis — Reylerini vermiyenler lütfen reylerini versinler. Rey toplama muamelesi hitam bulmuştur. Reylerin neticesini arz ediyorum:

Cümhuriyet Merkez Bankası hakkındaki lâyi-hai kanuniyeye (205) zat rey vermiştir. Muamele tamamdır. Kanun (205) rey ile kabul edilmiştir. (*Alkışlar*)

Yarın saat 14 te toplanmak üzere in'ikada niha-yet veriyorum.

Kapanma saati : 12,45

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hakkındaki kanunun neticesi arası

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	: 316
Reye iştirak edenler	: 205
Kabul edenler	: 205
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmiyenler	: 111
Münhaller	: 0

[Kabul edenler]

<i>Adana</i>		<i>Çorum</i>	<i>Giresun</i>
Hilmi B.	İsmail Hakkı B.	Doktor Musatafa B.	Hacim Muhiddin B.
Zamir B.	Memet Akif B.	İsmet B.	Şevket B.
<i>Afyon Karahisar</i>	Osman Niyazi B.	Münür B.	Tahir B.
Ali B.	Sadık B.	<i>Denizli</i>	<i>Gümüşane</i>
Haydar B.	<i>Bayazıt</i>	Haydar Rüştü B.	Cemal Hüsnü B.
İzzet Ulvi B.	İhsan B.	Necip Ali B.	Halil Nihat B.
Musa Kâzım B.	Halit B.	Yusuf B.	Hasan Fhemi B.
Ruşen Eşref B.	Şefik B.	<i>Diyarbakir</i>	Şevket B.
<i>Aksaray</i>	<i>Bilecik</i>	Kâzım Pş.	<i>Hakâri</i>
Besim Atalay B.	Asaf B.	Rüştü B.	İbrahim B.
Kâzım B.	Rasim B.	Zekâi B.	<i>İçel</i>
<i>Amasya</i>	<i>Bitlis</i>	<i>Edirne</i>	Emin B.
Esat B.	İlyas Sami B.	Hasan Hayri B.	Hakkı B.
İsmail Hakkı B.	Muhiddin B.	Şakir B.	<i>Isparta</i>
Nafiz B.	<i>Bolu</i>	<i>Elâziz</i>	Hakim Rıza B.
<i>Ankara</i>	Doktor Emin Cemal B.	Fazıl Ahmet B.	Hüseyin Hüsnü B.
Ali B.	Hasan Cemil B.	Hasan Tahsin B.	İbrahim B.
İhsan B.	<i>Burdur</i>	Ahmet Saffet B.	<i>İstanbul</i>
Sami B.	Mustafa Şeref B.	<i>Erzincan</i>	Doktor Nureddin Ali B.
Talât B.	Salih Vahit B.	Abdülhak B.	Edip Servet B.
<i>Antalya</i>	<i>Bursa</i>	Aziz Samih B.	Hamdi B.
Ahmet Saki B.	Ahmet Münür B.	<i>Erzurum</i>	Ziyaeddin B.
Doktor Cemal B.	Bakteriyölek Refik B.	Aziz B.	<i>İzmir</i>
Hasan Sıtkı B.	Dr. Şefik-Lütfi B.	Doktor Ahmet Fikri B.	Ahmet Enver B.
Rasih B.	Esat B.	Nafi Atuf B.	Hüseyin B.
<i>Artvin</i>	Muhlis B.	Nafiz B.	Kâmil B.
Asım B.	Mustafa Fehmi B.	<i>Eskişehir</i>	Mahmut Celâl B.
Memet Ali B.	Refet B.	Ali Ulvi B.	Mustafa Rahmi B.
<i>Aydın</i>	<i>Cebelibereket</i>	Emin B.	Münür B.
Emin Fikri B.	Memet Sabri B.	Doktor İsmail Besim Pş.	Osman zade Hamdi B.
Dr. Reşit Galip B.	<i>Çanakkale</i>	Sait B.	Saracoğlu Şükrü B.
Mitat B.	Memet B.	<i>Gazi Antep</i>	<i>Kars</i>
<i>Bahkesir</i>	<i>Çankırı</i>	Ahmet Remzi B.	Baha Tali B.
Ali Şuuri B.	Rifat B.	Ferit B.	Fayik B.
Emin B.	Talat B.	Reşit B.	Halit B.
Hayreddin B.	Ziya B.	Şahin B.	

Kastamonu
Cemal B.
Hasan Fehmi B.
Kayseri
Ahmet Hilmi B.
Doktor Bühraneddin B.
Kırklareli
Şevket B.
Kırşehir
Hazim B.
Lûtfi Müfit B.
Kocaeli
İbrahim B.
Kemaleddin B.
Rağıp B.
Salâhaddin B.
Konya
Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Zaim B.
Mustafa B.
Naim Hazım B.
Refik B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.
Kütahya
Cevdet B.
İbrahim B.

İsmail Hakrı B.
Niyazi Asım B.
Ragıp B.
Recep B.
Malatya
Doktor Fazıl Berki B.
Doktor Hilmi B.
Vasıf B.
Manisa
Akif B.
Bahri B.
Doktor Saim B.
Kemal B.
Mustafa Fevzi B.
Yaşar B.
Maraş
Abdülkadir B.
Behcet B.
Memet B.
Mitat B.
Mardin
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Mersin
Hakkı B.
Muğla
Ali Nazmi B.
Nuri B.
Şükrü Kaya B.
Niğde
Fayik B.

Galip B.
Ordu
Hasan Fahri B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.
Şevket B.
Rize
Akif B.
Ali B.
Atıf B.
Fuat B.
Samsun
Avni B.
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusret Sadullah B.
Siirt
Halil Hulki B.
Mahmut B.
Sinop
Refik İsmail B.
Sivas
İbrahim Alâeddin B.
Rahmi B.
Rasim B.
Şemseddin B.
Ziyaeddin B.
Ş. Karahisar
İsmail B.

Tevfik B.
Tekirdağ
Cemil B.
Fayik B.
Tokat
Bekir Lûtfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Mustafa Vasfi B.
Süreyya Tevfik B.
Trabzon
Abdullah B.
Ali Bevil B.
Arif B.
Daniş B.
İhsan B.
Süleyman Sırrı B.
Urfa
Mahmut B.
Refet B.
Van
Hakkı B.
Münip B.
Yozgat
Hamdi B.
Tahsin B.
Zonguldak
Halil B.
Memet Nazif B.
Rağıp B.
Rifat B.

[Rey e iştirâk etmeyenler]

Adana
Kemal B.
Kadri B.
Afyon Karahisar
İzzet B.
Aksaray
Neşet B.
Ankara
Gazi Mustaka Kemal Pş.
Halit Ferit B.
Rifat B.
Şakir B.
Antalya
Süleyman Şevket B.
Aydın
Dr. Mazhar B.

Tahsin B.
Balıkesir
Fahredden B.
Kâzım Pş.
Memet Cavit B.
Bilecik
İbrahim B.
Bitlis
Muhiddin Nami B.
Bolu
Cavat Abbas B.
Falih Rıfki B.
Şükrü B.
Bursa
Asaf B.
Semih B.

Cebelibereket
Ali Rıza B.
Naci Pş.
Çanakkale
Samih Rifat B.
Şükrü B.
Ziya Gevher B.
Çankırı
Mustafa Abdülhalik B.
Çorum
İsmail Kemal B.
Ziya B.
Denizli
Doktor Kâzım B.
Emin Aslan B.
Mazhar Müfit

Diyarbakır
İshak Refet B.
Edirne
Fayik B.
Zeki Mesut B.
Elâziz
Hüseyin B.
Nakyeddin B.
Erzincan
Saffet B.
Erzurum
Asım B.
Necip Asım B.
Tahsin B.
Gazi Antep
Kılıç Ali B.

Ali Cenani B. <i>Giresun</i>	Doktor Sadreddin B. <i>Kastamonu</i>	İsmet Pş.	Yusuf Kemal B. <i>Swas</i>
Hakkı Tarık B.	Ali Rıza B.	Mahmut Nedim B. <i>Manisa</i>	Necmeddin Sadık B.
Kâzım B. <i>İsparta</i>	Memet Fuat B.	Kâni B.	Remzi B. <i>Ş. Karahisar</i>
Mükerrem B. <i>İstanbul</i>	Refik B. <i>Kelet B.</i>	Mitat B.	Memet Emin B. <i>Tekirdağ</i>
Abdülhak Hâmit B.	Velet B. <i>Kayseri</i>	Osman B. <i>Mardin</i>	Celâl Nuri B. <i>Tokat</i>
Akçora Oğlu Yusuf B.	Doktor Halit B.	Abdürrezzak B.	Şevki B. <i>Trabzon</i>
Ahmet Rasim B.	Hasan Ferit B.	Nuri B.	Nebi zade Hamdi B.
Dokktor Hakkı Şinasi Pş.	Reşit B. <i>Kırklareli</i>	Yakup Kadri B. <i>Mersin</i>	Şefik B. <i>Urfa</i>
Doktor Refik B.	Doktor Fuat B.	Ali Münif B. <i>Muğla</i>	Ali Saip B.
Fuat B.	Memet Nahit B. <i>Kırşehir</i>	Yunus Nadi B. <i>Niğde</i>	Doktor Refet B.
Hamdullah Suphi B.	Yahya Galip B. <i>Kocaeli</i>	Ata B.	Ferit Celâl B. <i>Yozgat</i>
Haydar B.	İbrahim Süreyyea B.	Halit B. <i>Rize</i>	Avni B.
Hüseyin B.	Kılıç Oğlu Hakkı B.	Esat B.	Salih B.
İhsan Pş.	Reşit Saffet B. <i>Konya</i>	Hasan Cavit B. <i>Samsun</i>	Süleyman Sırrı B. <i>Zonguldak</i>
Süreyya Pş.	Musa Kâzım B. <i>Kütahya</i>	Ali Rana B.	Celâl Sahir B.
Tevfik Kâmil B. <i>İzmir</i>	Nuri B. <i>Malatya</i>	Adil B. <i>Sinop</i>	Hüsnü B.
Doktor Tevfik Rüştü B.	Abdülmuttalip B.	Recep Zühtü B.	
Mahmut Esat B.			
Vasıf B. <i>Kars</i>			
Ağa Oğlu Ahmet B.			